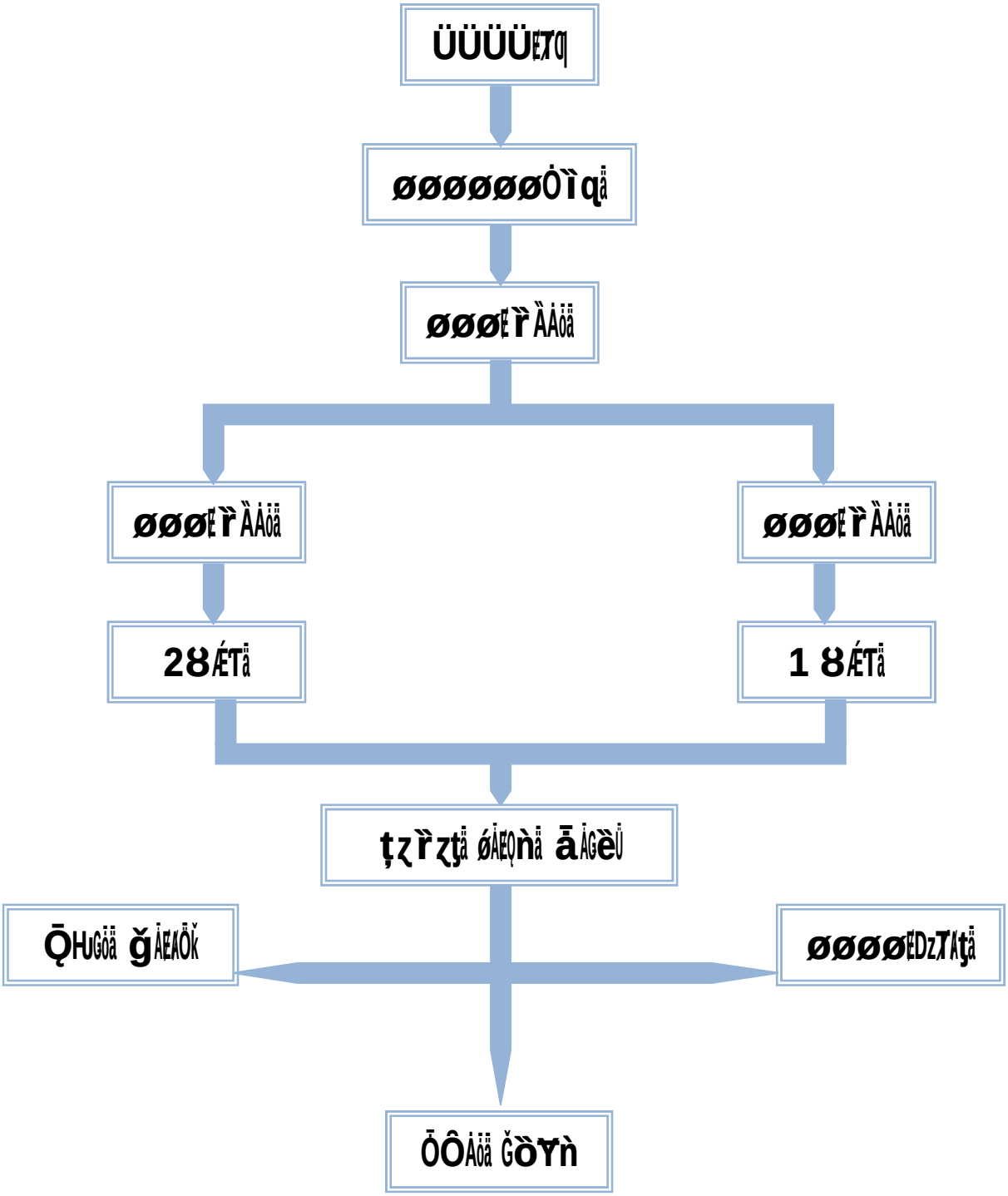
الفصل التمهيدي : مدخل عام

1. ÐÉÓÅÒÌìqä :

ÇÏÅùÅÎ¶ åÆËÏQÏ ÛÅ^zÉg ÅÛÉT ÕÒÎQò ÕäÅÎQÏ ş ÇÀÒÌÅ^3 ÔnäÆQÏ ÆÉÓËÏQòä ÆÍÅÆÌ ÒäÀtb3 ÕÒÌ ÐÍÅÆtä Þŕäójä ?Ÿ3 ÆËŸÛöä ÆÍäâÅÏ ÐÙ Båú^ Ån¿Ågåää ş ÅÉ¶äÀtb3 äóÅÎQ¶ä ÛÅ^ÀÊg äózÛÏ 8ÀÏ^ BÓöä ş .ÇÅəÅşş ş 3ɳ ÐŸÒÎtä Ïtbé¿ÅÏ Æé ş .öäÀÊ]ä ðÅÁÊtä ā¿ÂÉg ?Ÿ3 ÐÉÍÒÊöä ş ÐÉ3Å^ÔöäÛÐ^Í¿ÒäDzQòä ðÅn¿äÆÁQèÞö ΞQÏ Yöä öäÀÊ]ä ðÅÁÊtä Àzz¿ ŸÆ3 ÐÉÊę ÏHÞŕüz .BÅÏöä ıÆɳ Ł¿Ïɳ ÇÏÆÍÌ BÓöä ÒÅÒÊöä ÆÍäâQòä ðÅ¶z¿Ôɳ Þę¿ÅGÕ óÅGQ3ŕä kÏ# Ónú^ ıÙ Æz BÓöä È¿Å^Q¶ä ÆÏk Yöä ş ÛÐ^ÀÊΣä ÐÉQHÞQòä ÐÉÍÅGöä À^Ò¿Å^3 Ágù ÐÉgÅ¶ dɳ ş¿Ù ÅóÅTDZäş òÅP ş ÛÐÉèÆÍTä ÅTtŢ¶ åÆÏk ş ÛÅŁÀTŢɳ ÐęÅ¶Ù ş ÛÒÅGtä gÀžÕ ÐÉgÅ¶ dɳ öäzè Ð^Í¿ÅÊtä ţz¶ ĘÉÕƠ ÐÙ Ł¿Q èäóå ŘÏ# Yöä ıÆtä ÞÛÛƯ ÿÅtQŁä Kžk ÅTŸÏDZ Åư Û ğÅęÀÛöä ş ţóäz Îöä ţ¿ÊÏä .ÞÊÅ^öä ÇÉzÀQòä ş¿Ù Ð^À^ÔGöä ÐgäÀöä dɳ ğÈäóÆ¤ ÿÅÉÕöä ÆDZş äØö ÛöäÀÊ]ä ğÁgÅÊtä óz£Æk dɳ ÒÅÏk Yöä ıÆtä dɳ Ð^ÀəäÂƨä ıÆtä ƎQÏk æÙ .ÞÅÉşzöä ş ÞÅÉGöä Ónÿ¿ÅÏöä ÛÒäÀtbÏöä z£^öä Ðk¤ ıàäzQöä ĘÉÕHÞQò ?ÏÊk dɳ öäzè öäÀÊ]ä ðÁgÅÊtä Ž ÒÕ¶ dɳ ÒÅÏk Æę Yöä ā¿ÛęÅä ÆgÙ ÞŁ ÿ^À^Àɜzŕ ŽÀŕ Ð^Æɳ ş .ÐÅÖä Ł¿ÉtÔQòä ş ÐÅÆTQöä ?zQÊɳ ?Ÿ3 ş¿Ù ÛÅT ÐÔÔÁtä ðÁgÅÊtä ş ÐÉtÒöä ÐÉgÅ¶ : Å^TÆŕ dɳ ðŕÚÅÊÏ gÆ3 dzÀù Å^Ù¨kóä ÐÕäÅÊöä ðÅÖŸÛ^tä Ł¿Rn Ž ş - .Ý ÿ^À^Àɜzŕ ŽÀŕ Ð^Æɳ Ž öäÀÊ]ä ðÁgÅÊtä ÒÕ¶ ÐÙ Båúţä ÆGÊöä zŁÅɳ - .Ý Ð^Æ¤Åŕ BÀÊΣä ÿ¿ÊÆöä Ónäå öäÀÊ]ä ðÁgÅÊtä ózŁÆk ÐÙ ðåÙ Yöä Ð¿ÉÕΣä Ónäzŕöä ŲŁÅɳ -

2. ðÁ¿ŕÀÅöä :

ðÁgÅÊbŸö ÐnÅÏöä góz^öä ?Ÿ3 ÅÐŸè äÀqÙ ŲtbtÔQòä ÆęÅƨä òÅZÙ ş Ð¿ęz¶ÅÕöä î z^ÔÆöä Ę¿GÛÏ ÿÆ3 - .öäÀÊ]ä

ózŁÆk ÐÙ ?åÙ ÅöÅÊg ?Ÿ3 ÒäÀtbÏöä 3èzQöä äØõ ş öäÀÊ]ä ðÁgÅÊtä Ð¿Ztä ıÅÒÊöä Ų3ş ÿÆ3 - .ÅTQ¿ÏŕŕŞ

3. 8äÆŁjä :

ÅÅzÙ ş ĞMMÆţä Ž ðäÀÊ]ä ğÅģÅÊţä ĞÆĤŕş ?Ÿ3 8zęzÖä БÙ ÅAžШ ţzŕzn, 8ÆTΛ : ЧÊÆəÀÖä 8ÆTä .ÅTΛn, ƆÅĤk Æę Ÿöä ÕÕÅÎtŸö òzŸģ

: ĞΛzшÅžÖä 8äÆŁjä

.ðäÀÊ]ä ğÅģÅÊţä KÆÊk ĞÆÅÆÕ ĞzÀĤn, -

.ðäÀÊ]ä ğÅģÅÊţä ózŁÆQÖ ĞÆÕÆÕΣä āÅGèjä ĞzÀĤn, -

4. :ţzŕzţä óÅÆQnä āÅGèÙ

.òÅÖä äØŁ Ž ğÅèäøÆöäş QzHUGÖä ĞŸę -

.ĞGQÒţä ðäÀQÙ -

.ðäÀÊ]ä ğÅģÅÊţä jşå ĘzäÀn, ş ФÒè Фn, kΛÙäzţä ğÅÆDZÅģ ĞÆGŸk ?Ÿ3 kŸnÆQţä ZŸQU òÅ8Îψä -

òzŸΣä CÆÕk ?Ÿ3 ĞÆÖÅΣä ðÅΛGÖä ş ÛÙÆÛÅQÖä ÆÆÖÅèÙ gøÆę ȳÆ3 БÙ ğáÙ Yöä āÅGèjä ?Ÿ3 ţTÙqä - .ðäÀÊ]ä ğÅģÅÊţä ?zQÊn, ?Ÿ3 gázDZzţä ÕÕÅÎtŸö

5. : ĞŸtĤQÊţä ğäşåjä ş ƷGQţä ǰTΛţä

ĞèäøÆö .ĘHUGÖä ğäzÛn ĞfÀ# ş ĻÆtÔk ĻQΛ øQÛèäz# ƁØöä āzŸèjä ΨtŸĤöä ĘHUGÖä ĞÆDzTΛn, åÆƠ :Å# kÆèÅèÙ ΦΛÀnÙ ?Ÿ3 ZęzQk ĞĤGQţä ĞÆDzTΛţä ĞƷÅƱ jůz ÛΨtŸ3 ţzŕzn,

.ĘHUGÖä ĞĤÆGÛö ÆèÅΛţä ǰTΛţä óÅÆQnä -

.Åőäşåj ÉÆHuÔöä òÅtĤQèŕä ş ĞÆtŸĤöä gåÅţä ƷP Ž ĞŸtĤQÊţä ğÅÆÄÕQŸö ĻÆŸÊöä óÅÆQnŕä -

1.5. : ƷGQţä ǰTΛţä

Ž ŌǵÅż ÔÕ ÅƬɳÉÅǫÊʌ Ɣöä ¢ÔəÅÔǹ ş ¢ǪÅËşş ǰƬʌɳ ÕÒò ş ƷËŕäzʈä ȣƳǪǹÅż ǰŁÅʌʈä ZŸǪơ ş ÛĞöÅĤz ĞDzËǪɱ Бů òzȍzŸö ŌǵÅĠöä ÅƬÒŸÊʌ Ɣöä ĞÕʌÀÛöä zŁ ¢Ʒzɱ ɹÅÕ ÅŧÞÅËÕ ǰƬʌʈä ş Ûȼȍ̀ÅÔǪǹä ɹäÆËɳ ÛöäÀÀŔʅä ğÅǵÅÊŧŸö ĞËŧɆËÕǪöä Ğ̀äøÆöä Ž ŌǰŧǪʈä ş ¢ǪȅäøǺ åÆÔż ɷU ɃØöä ʈzŕzʈä ĞĤËĠù ɷɳ ÅęƳÛɱä ÅŁÀʌzÔǩ ş ÛĞ̀ȅşøÆʈä gÀŁÅŢöä Zȍzò ĞÕʌÀù ¢ɱzÕ ȣŸËŸHuǪöä ȣÅȍzöä ǰƬʌʈä øÅËǪǹä Àɳɉä ÅAɳ ɔŔǪęä ÆÕz ÆËÌó) ĞÕŒęÆöä Ğ̀äøÆŸö ÅƬƷÅŔǹů ş ÅƬŸËŸHuǪż ȳÅËÕöä Ż Ʒęäzöä Ž ȣŁ Åŧõ ğÅɳzŸĤʈä ƷP ĘʌÀù ɷƷ ÅŒŧõ .ǰəÅǪǺöä ǨĠƵǩ ş î ƳÅǪȅä Ż (87 î Û2007 źäşøà

: ĞŸŧĤǪÊʈä ğäşåɉä .2.5

ğäöäÀDzŮ ÅŒüż (84 î Û2004) âÀʊů È̀ʌózɳ ÅƬzÀƷ Ɣöä ş ǪHuGöä ğÅËǺÕǩ şŮ ȣÔÕǪǫöä ÒəÅ̀ęş Åɳů :ƀÅǪǫÅõ ȣŁ ş Ûȼǩäæ Ég Ž ŌŧĤöä ĞĤËĠù ÅƬŕÀÅǩ Ɣöä ş ĞŸŧĤǪÊʈä ȣÔÕǪöä

ÒŒÅÎǪöä ɔŸƷ ÆŧǪĤǩ ş Ûʈzŕzʈä ĞÎʌÅĤɳ Ž Ğ̀ęzŧŸʈä Æɱäzɔä È̀ɋ : (ĞËɱäÆËʈä ĞʌʌÅĤʈä) ĞŢǵƳʈä - .ā̄ÅĠ̀ɉä ǩŧƵǩ ş ğÅżÅDZqä ǩǺÕǩ Ûğäǩ8ǪŧŸö ȣŸŧĤöä

ÅT Ɣöä ĞŒŸ₹ä ğÅÛŸÊöä ş ǩȍşúÊʈä ŔĤż ĞŸżÅÕʈ ŌŧĤǪÊǩ ǪŒǵ ÛğÅŒÛĤʈä Ʒŧɔ gÀ̀ÌÅĠɳ ĞŒÅÕǩ : ĞŸżÅÕʈä - .ɹÅŒǪ̀ɛ̄ä gǿÅŧǫ̀ęä Ž Ğżzǵʈä ĞŸÅ̀ęɉä ɔŸƷ ĞżÅDZRȍ äØŁ ş ÛĞ̀ȅşøÆʈä gÀŁÅŢöÅż Ğę̀ƔƷ

ş ĘəÅǫş ÛĞÔÔÅǪɳ ğƳf ÛğÅƷzǵÛɳ ÛğÅÛÛư ÛĞŒĤɳÅɔä ǫzHuGöä ş ÆǪÒöä : ĞʌÀŢǺöä Ęəǫ̀zöä - .ǨĘɱÀǪɱä ş ÀʌøÅÕǩ ÛĞŒƧǿ ğÅŒəÅÔgŮ ÛĞʌǿäåŮ ğƳDzè

.źzŁÆǪöä ĻDzǵ âÅŒę ş ǪHuGöä ĞŒęäÆÔɳ ǩŧƵǩ : ĞŒzäÀdzǩzÀöä źzÔöä -